

El llenguatge

Trobar l'home

Sovint, i amb insistència i tot, s'ha posat en relleu el castellanisme sintàctic que consisteix a introduir un complement directe de designació personal amb la preposició a. I cal considerar que tenen un gran desconeixement de la gramàtica catalana els qui són encara capaços d'escriure, impertorbablement, frases com Han visitat «a» l'alcalde, Atacaven «a» Sartre, Traduïa «a» Shakespeare, Interpreta «a» Vivaldi, Perjudiquen «a» un amic, Critiquen «a» president, en totes les quals, tal com és generalment ben sabut —encara que uns quants s'obstinen, d'una manera tenaç i aferrissada, a ignorar-ho o a no aplicar-ho— la preposició a, que hi hem consignat entre cometes, ha d'ésser rigorosament omesa.

Però deixant ara de banda aquests casos tan elementals i tan clars, és potser convenient de dedicar l'atenció a alguns que, en realitat, són tan elementals com els que hem dit, però que en la pràctica de l'escriptura, o del llenguatge, per les raons que tot seguit direm, es poden considerar no tan clars o, si es vol, més propicis a induir a error. Ens referim a aquelles oracions en què el complement directe depèn d'una perífrasi o d'una locució, cosa que poc o molt sembla distanciar-lo de l'element verbal,

i, especialment, a aquelles en què entre el verb i el complement directe hi ha un o més complements d'una altra natura, amb què l'acusatiu resta realment distanciat del verb. La introducció, aleshores, d'aquest complement directe o acusatiu per la preposició a, és una falta sintàctica —un castellanisme sintàctic— que alguns cops no aconsegueixen d'evitar fins i tot alguns bons coneixedors de l'idioma. Vet aquí un parell d'exemples d'aquest darrer cas que extraïem d'un article recentment publicat: ...trobem en càrrecs de primera responsabilitat «a» homes desvinculats..., ...buscà per a cada lloc i per a cada activitat «a» l'home més adient i preparat... Qui sap, podem pensar, si la contigüitat del verb i de l'acusatiu hauria evitat el defecte sintàctic: ...trobem homes, ...buscà l'home.

Anàlogament, llegim sovint frases com No podien deixar passar «als» periodistes. Volien fer fugir «a» l'assaltant ... Si aquestes frases inspiren cap dubte, només cal pronominalitzar-ne el complement: No els podien deixar passar, El volien fer fugir.

Albert Jané